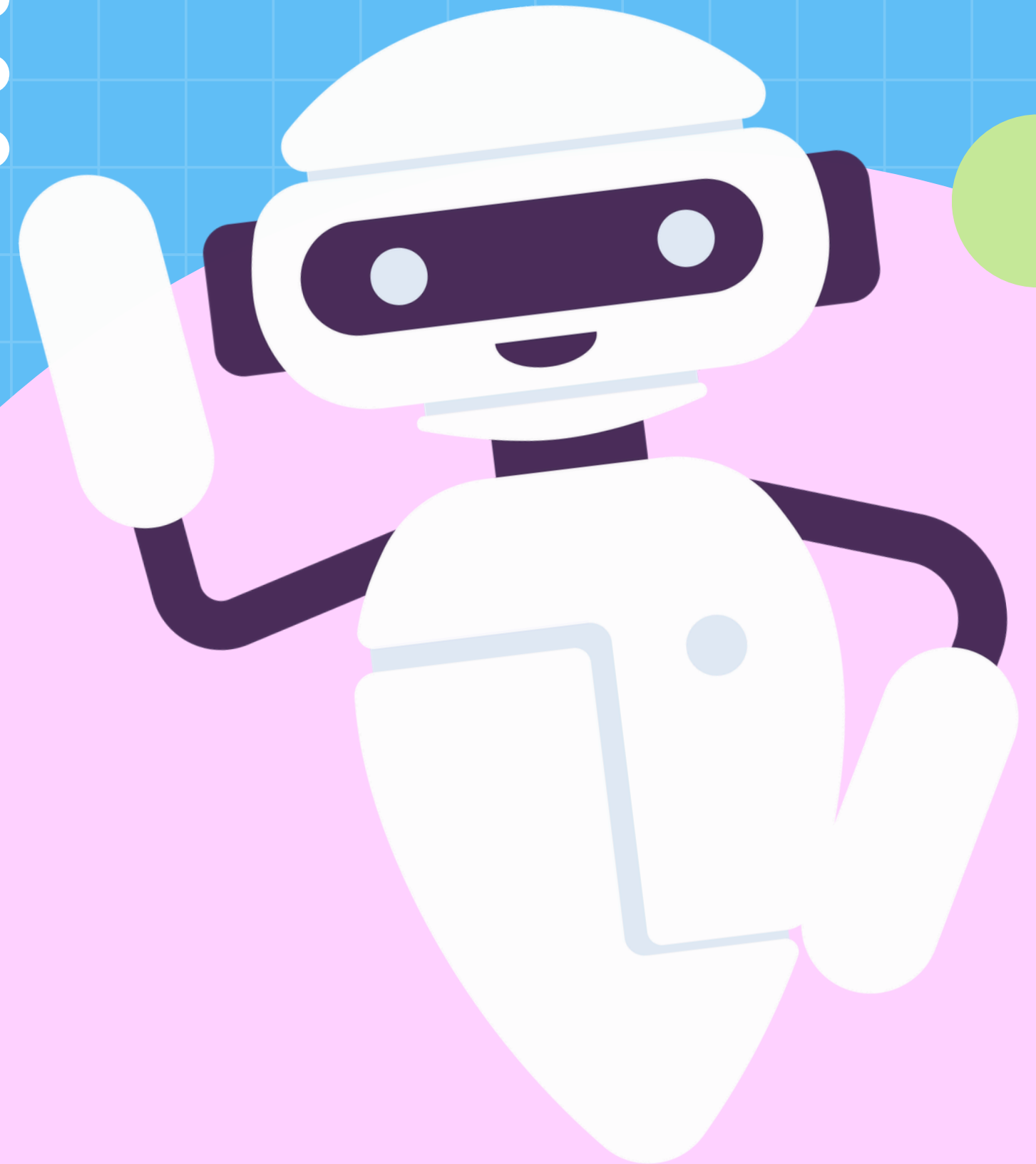
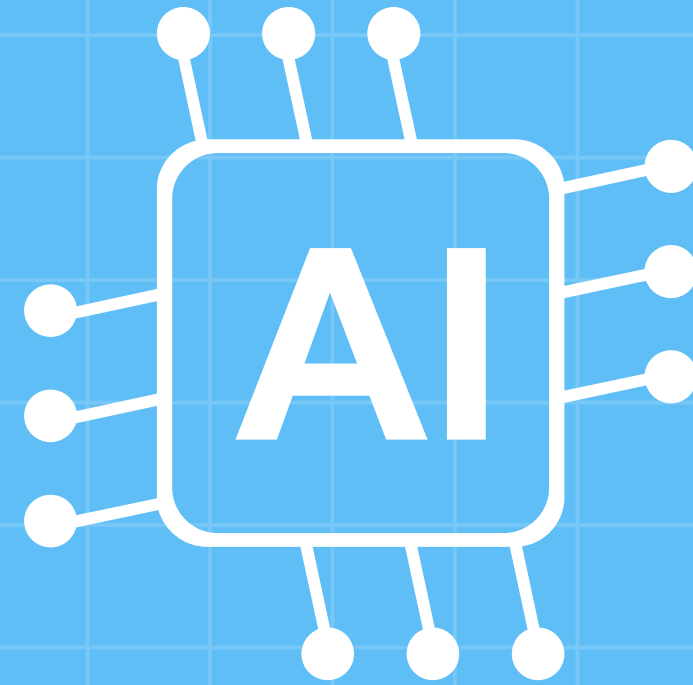

Ρένα Κάτσεων - Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια
Dalila Honorato - Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Ιωάννης Δεληγιάννης - Σύμβουλος Καθηγητής

Τα ρομπότ πάνε Νηπιαγωγείο

*Εικόνες Τεχνητής Νοημοσύνης
στην προσχολική εκπαίδευση*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Ζετής εθνογραφική έρευνα (2022-2025)
- Στόχος: η διερεύνηση των δυνατοτήτων ασφαλούς εισαγωγής της Τεχνητής Νοημοσύνης στο νηπιαγωγείο.
- Αποτέλεσμα: πρόταση για ένα παιδαγωγικό πλαίσιο που υποστηρίζει την υπεύθυνη και κριτική ένταξη της ΤΝ στην προσχολική εκπαίδευση.

Θεωρητικό Πλαίσιο: Η Δράση (Agency) στον Μετα-ανθρωπισμό

φυσικό
περιβάλλον

άνθρωποι

Agency

αντικείμενα

ζωντανοί
οργανισμοί

πληροφορία

Στο πλαίσιο του Μετα-ανθρωπισμού, η **Δράση (Agency)** ορίζεται ως η ικανότητα ενός παράγοντα να επηρεάζει και να διαμορφώνει την εξέλιξη ενός συστήματος.

Η δράση δεν αποτελεί ανθρώπινη ιδιότητα, αλλά αναδύεται μέσα από τη δυναμική αλληλεπίδραση ενός δικτύου ανθρώπινων και μη-ανθρώπινων δρώντων.

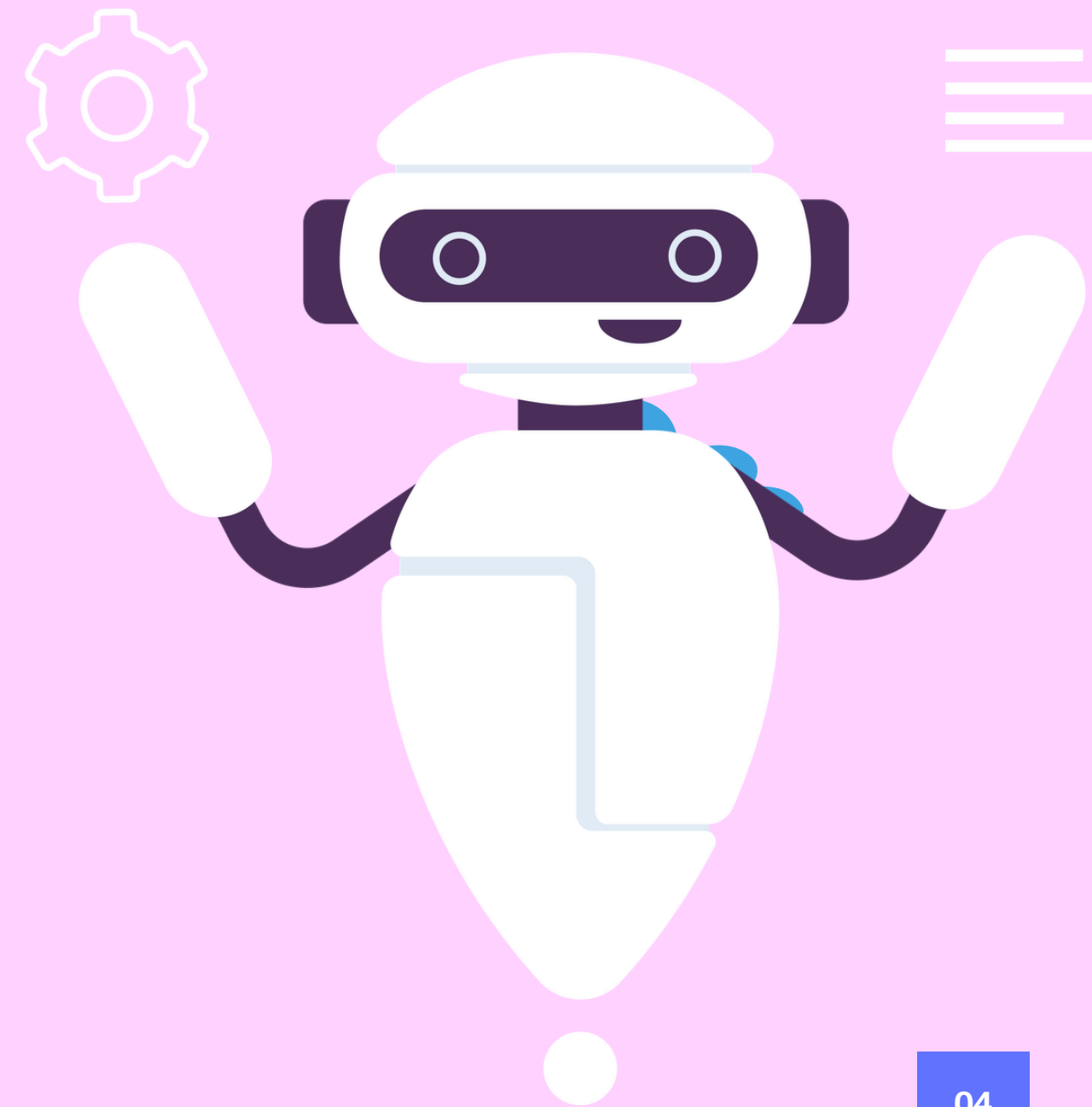
Latour (2005)

Ερευνητικά Ερωτήματα

Πώς νοηματοδοτούν οι εκπαιδευτικοί την καθημερινότητα στο νηπιαγωγείο στο πλαίσιο της συνύπαρξης με συστήματα ΤΝ;

Υπο-ερωτήματα:

1. Ποιες προκλήσεις και ευκαιρίες εντοπίζουν στην ασφαλή ένταξη των ρομποτικών συστημάτων;
1. Πώς φαντάζονται τον δικό τους ρόλο δίπλα σε έναν «μη-ανθρώπινο δρώντα» (agency);

Μετέχοντες στην έρευνα και συμπληρωματικές πηγές δεδομένων

Μετέχοντες στην έρευνα

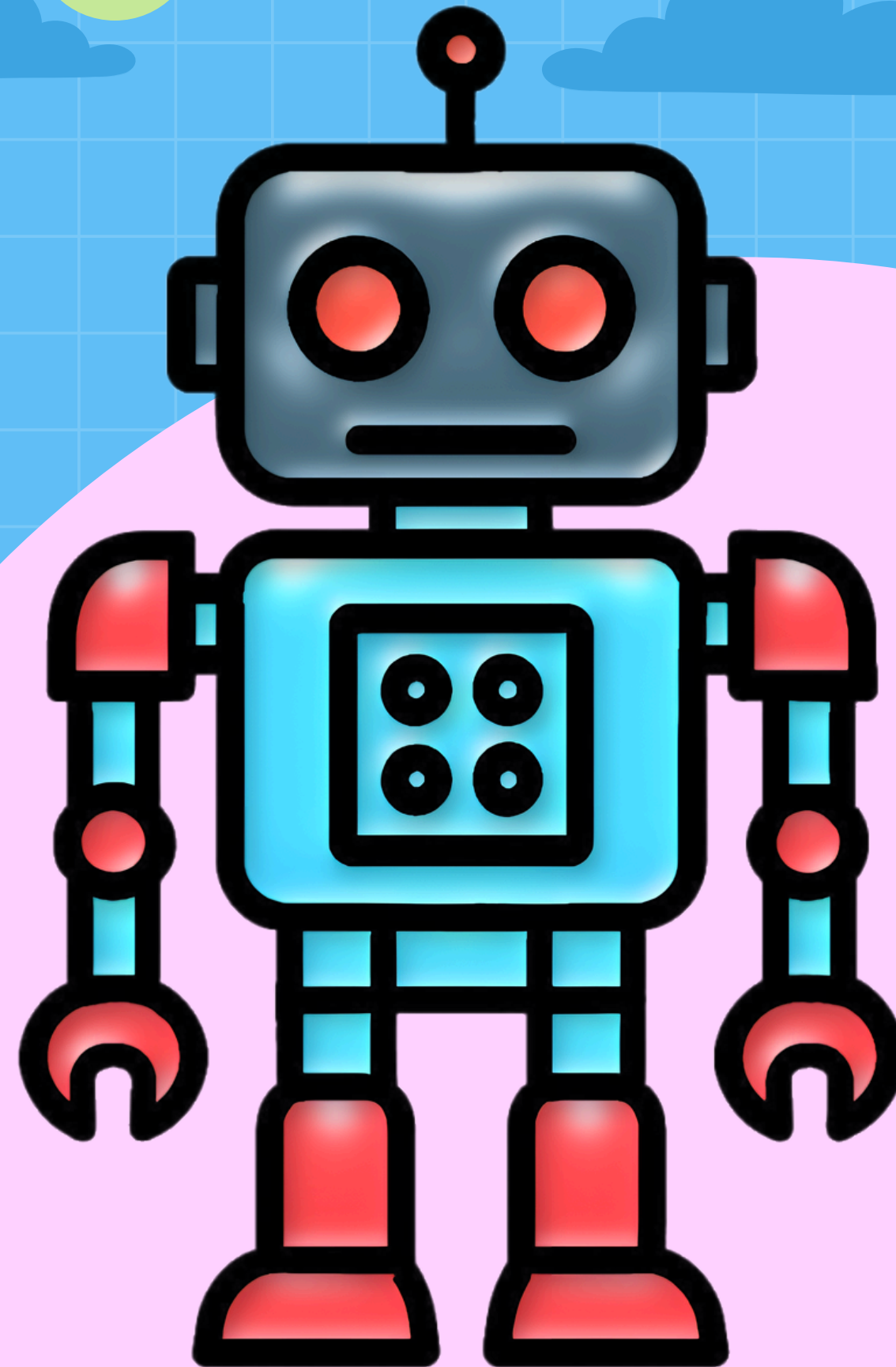
◆ 7 εκπαιδευτικοί προσχολικής εκπαίδευσης συμμετείχαν σε ημιδομημένες συνεντεύξεις σχετικά με τις αντιλήψεις τους για την Τεχνητή Νοημοσύνη στην εκπαίδευση. (Katsenou, R., Deliyannis, I., & Honorato, D. 2024).

◆ **Συμπληρωματικές πηγές δεδομένων περιλάμβαναν:**

- τη μελέτη μιας ακραίας περίπτωσης από το διαδίκτυο (Ιάπωνας χρήστης TN) ((Katsenou 2025)
- ερευνητικά δεδομένα από το μάθημα " Παιδαγωγική και Φιλοσοφία της Παιδείας", όπου φοιτητές πειραματίστηκαν με τη χρήση TN και την έννοια της co-agency (Katsenou et al.2025)
- καθώς και αυτοεθνογραφικά δεδομένα, όπου η ίδια η ερευνήτρια αποτέλεσε μέρος του ερευνητικού πεδίου (Katsenou& Deliyannis, 2025).

Δημιουργία Ψηφιακού Βοηθού με τη χρήση του ChatGPT ως Ερευνητικό Εργαλείο

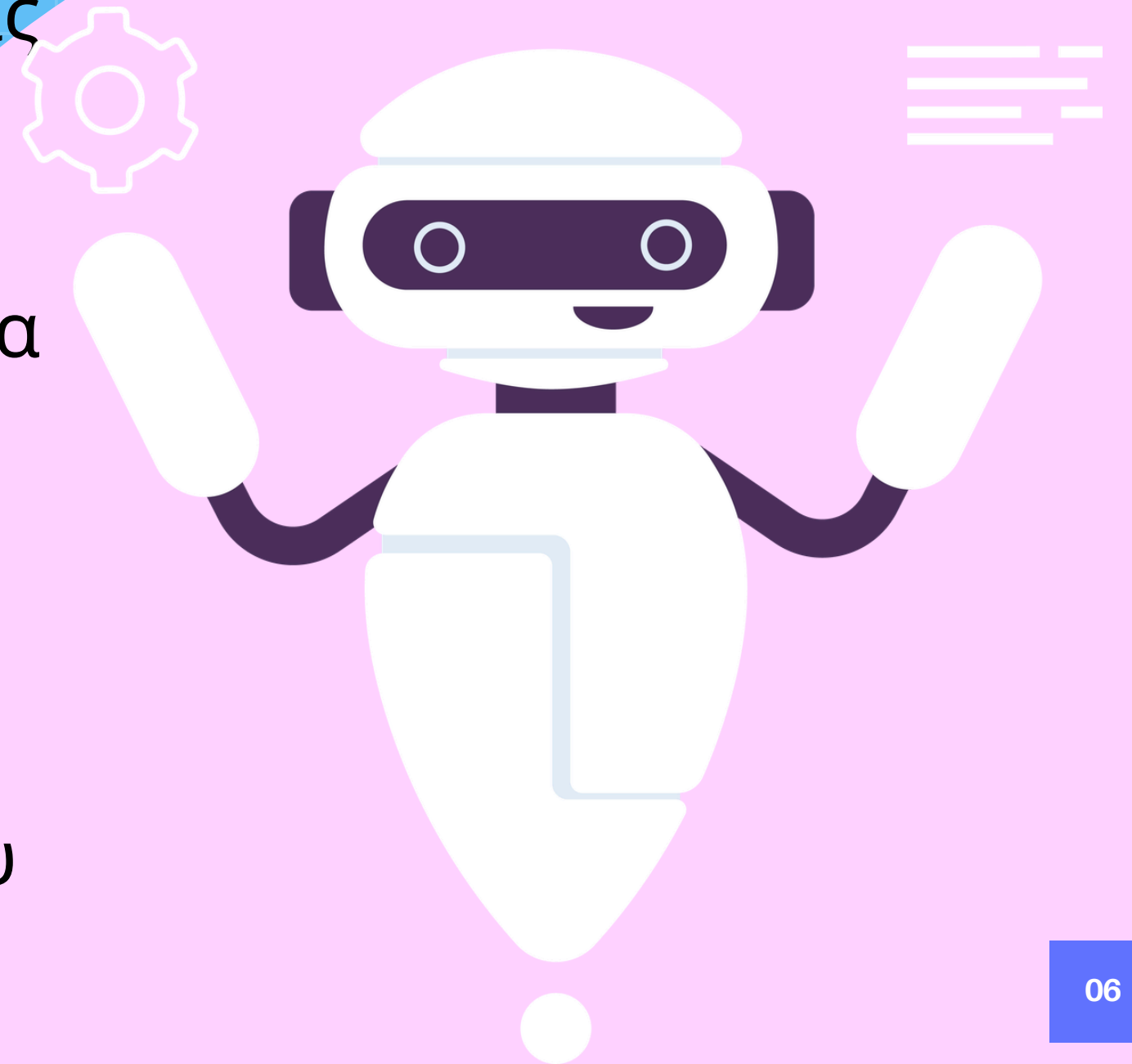
- Δημιουργήθηκε ένας ψηφιακός βοηθός-«ρομπότ».
- Ο βοηθός σχεδιάστηκε με τη χρήση του ChatGPT και χρησιμοποιήθηκε ως ερευνητικό εργαλείο στις συνεντεύξεις με νηπιαγωγούς.
 - Η ανάπτυξή του βασίστηκε στις αρχές του εποικοδομητισμού, ώστε να θέτει ερωτήματα και να ενθαρρύνει τον διάλογο.
 - Παράλληλα, σχεδιάστηκε να δηλώνει ρητά ότι αποτελεί σύστημα Τεχνητής Νοημοσύνης, προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια στη χρήση του (Katsenou, R., Deliyannis, I., & Honorato, D. (2025)).

Ευρήματα

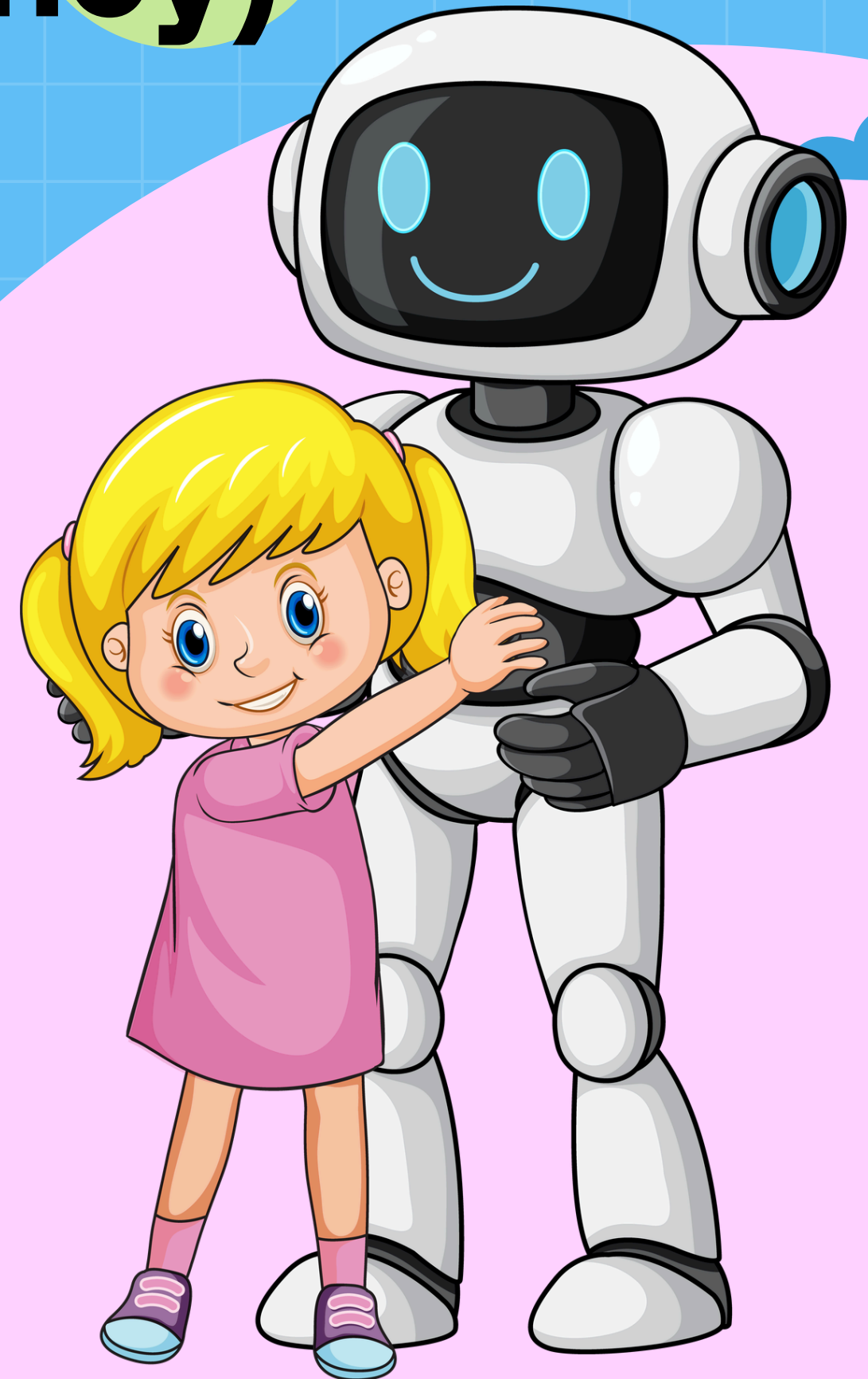
Όταν ο άνθρωπος άκριτα ακολουθεί τη TN...

- περιορισμός της κριτικής σκέψης
- μείωση της δημιουργικότητας και της χαράς που συνοδεύει τη δημιουργική διαδικασία
- εγκλωβισμός σε επαναλαμβανόμενα μοτίβα σκέψης (Emotional loops)
- αυξανόμενη εξάρτηση από την TN
- πιθανή υποκατάσταση του ανθρώπινου ρόλου

Όταν το agency κατανέμεται μεταξύ ανθρώπου και ΤΝ (co-agency)

- ενίσχυση της κριτικής σκέψης
- ενίσχυση της δημιουργικότητας
- πρόκληση γνωστικής σύγκρουσης μέσα από τον διάλογο
- η ΤΝ λειτουργεί ως συνομιλητής και όχι ως καθοδηγητής
- υποστήριξη της δημιουργικής σκέψης και της χαράς της ανακάλυψης

Rosemary Luckin (2018)

«Τα συστήματα ΤΝ δεν είναι νοήμονα με τον τρόπο που είναι οι άνθρωποι.

Είναι εξαιρετικά γρήγορα συστήματα επεξεργασίας πληροφοριών που εκτελούν συγκεκριμένες λειτουργίες με αξιοπιστία και ακρίβεια.

Δεν βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με την ανθρώπινη νοημοσύνη και δεν πρέπει να τα αντιμετωπίζουμε με ανθρώπινους όρους.

Ωστόσο, θα **μετασχηματίσουν τη ζωή μας**

Γι' αυτό χρειάζεται να **αναπτύξουμε περισσότερο** τη δική μας ανθρώπινη νοημοσύνη ώστε ο μετασχηματισμός αυτός να είναι θετικός.»

(Luckin, 2018, p. 63)

Πρόταση για δημιουργία Φυλλάδιου οδηγιών χρήσης

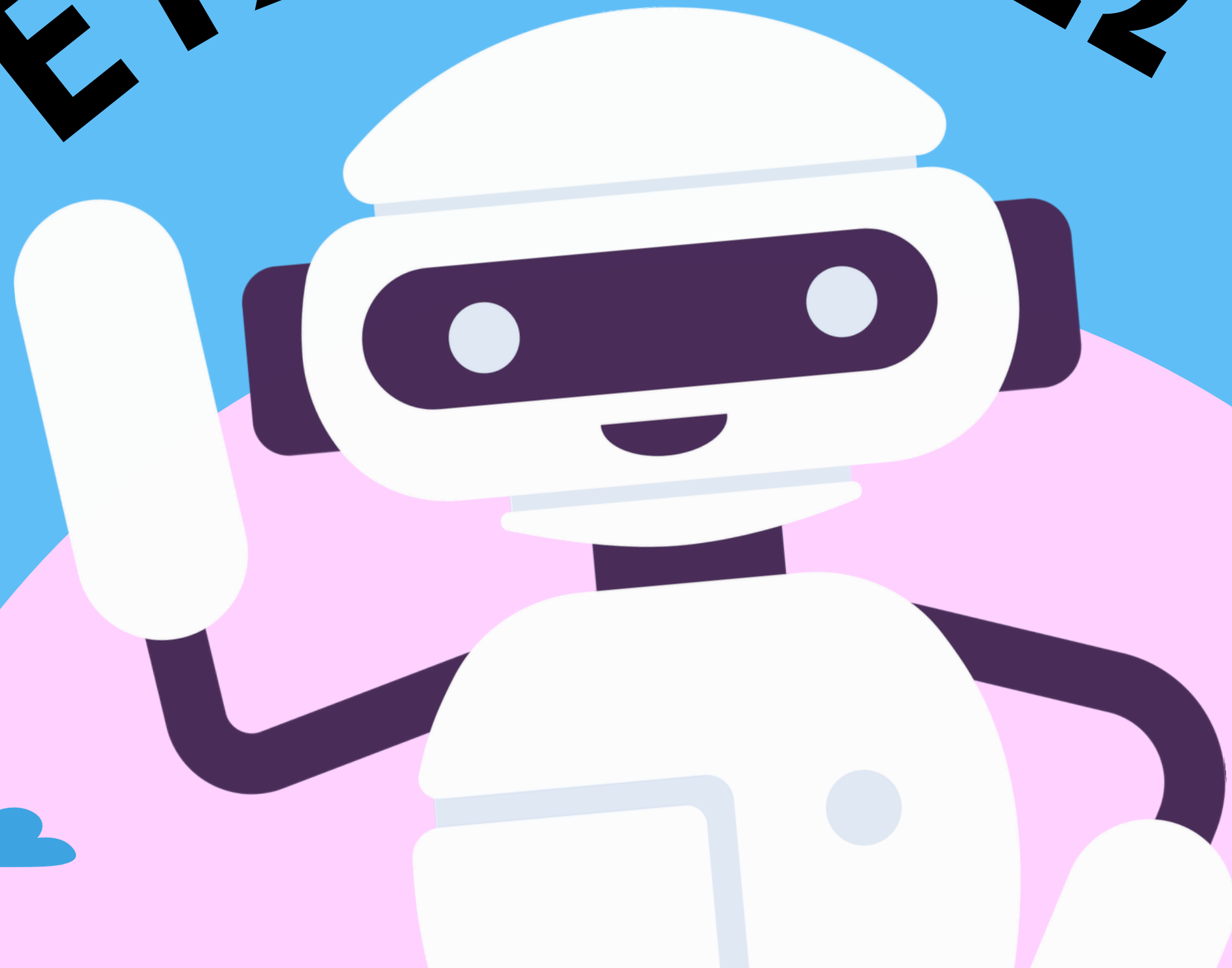
ανάλογο με εκείνο των *φαρμακευτικών σκευασμάτων*, στο οποίο θα παρουσιάζονται:

- οι δυνατότητες του συστήματος
 - οι περιορισμοί του
- οι πιθανές γνωστικές επιδράσεις
- οι πιθανές κοινωνικές επιδράσεις

Στόχος:

υπεύθυνη, κριτική και συνειδητή χρήση της ΤΝ από μαθητές και εκπαιδευτικούς.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Bibliography

Katsenou, R., & Deliyannis, I. (2025). Programming as play: A collaborative autoethnography on AI literacy in education. *INTED2025 Proceedings*, 5661–5671. <https://doi.org/10.21125/inted.2025.1448>

Katsenou, R., Deliyannis, I., & Honorato, D. (2024). Kindergarten teachers' conversations with Froufrou: Human/AI interaction as a new anthropological field. *ICERI2024 Proceedings*, 7175–7183. <https://doi.org/10.21125/iceri.2024.1729>

Katsenou, R., Deliyannis, I., & Honorato, D. (2025). Virtual agents in kindergarten: A posthuman perspective. In *Proceedings of the 6th International Conference on Digital Culture & AudioVisual Challenges: Interdisciplinary Creativity in Arts and Technology*. Ionian University, Corfu, Greece. (submitted)

Katsenou, R., Kotsidis, K., Papadopoulou, A., Anastasiadis, P., & Deliyannis, I. (2025). Beyond assistance: Embracing AI as a collaborative co-agent in education. *Education Sciences*, 15(8), 1006. <https://doi.org/10.3390/educsci15081006>

Katsenou, R., Papadopoulou, A., & Deliyannis, I. (2025). Α.Ι. και παράλληλα αλληλένδετα επίπεδα στη δημιουργία εικόνων: Ασκώντας την κριτική σκέψη των μαθητών. Στο *Εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών για μια Ελλάδα και Κύπρο της καινοτομίας, της προόδου και της αλληλεγγύης: Η μεταρρύθμιση που πρέπει να γίνει*. Δράμα, 10 Μαΐου.

Katsenou, R. (2025a). Falling in love with Miku: An interpretive approach to human-robot interaction. In D. Honorato, M. Pulè, A. Giannakoulopoulos, & C. Zammit (Eds.), *Proceedings of the 6th International Conference on Digital Culture & AudioVisual Challenges: Interdisciplinary Creativity in Arts and Technology*. Ionian University.

katsenou, R. When a psychologist met my chatbot: Co-agency and AI personhood. *CEPE 2025 – Computer Ethics: Philosophical Enquiry*, Rome, Italy.

Latour, B. (2005). *Reassembling the social: An introduction to actor-network-theory*. Oxford University Press.

Luckin, R. (2018). *Machine learning and human intelligence: The future of education for the 21st century*. UCL Institute of Education Press.